

Vagyonosodási vizsgálat kalkulátor használata

Kétféle idősoros mérleget lehet készíteni. Az egyik a személyi jövedelemadó törvény 10.§ (1) bekezdésében hivatkozott, 5. számú mellékletében leírt pénztárkönyv alapnyilvántartás. Ez „*utólagosan ellenőrizhető módon*” tartja nyilván a bevételeket és a kiadásokat. A bevétel fogalma megfelel az Sza törvény 4.§ (2) bekezdésének, a kiadás (vagyon) fogalma megfelel az Illetéktörvény 102.§ (1) bekezdésének.

Az adóhatóság a gyakorlatban az adózó „pénztárcája” szemszögéből vizsgálja kizárólag a készpénzes bevételeket és kiadásokat. A bankszámláról készpénz felvételt tekint „igazi” bevételnek, a bankszámlára befizetést „igazi” kiadásnak. Készpénzforgalmi mérlegéhez határozataiban jogszabályi hivatkozást nem csatol!

A pénztárkönyv alapnyilvántartás alapfeltevése, hogy a készpénz és számlapénz közötti mozgás nem jár vagyonváltozással. Az APEH módszere szerint viszont a készpénz és számlapénz közötti mozgás vagyonváltozással jár. A matematikai logika szabályai szerint a két módszer kölcsönösen kizárja egymást. A vagyongyarapodási vizsgálatok során az adóhatóság gyakran eltér a saját maga által kidolgozott módszertől is. Például kiadásnak tekint a bankkártyás vásárlást.

A közzétett kalkulátor egyrészt ellenőrzési célokat szolgál a Jegyzőkönyvben elkészített idősoros mérlegre, másrészt összehasonlítja a két módszer szerint készített idősoros pénzforgalmi mérleget. Jelentős eltérés akkor adódhat, ha a bankszámlára utalt bevételek, kiadások felhasználása időben jelentősen eltér a bankszámla mozgás időpontjától. A „*készpénz-egyenleg*” módszer a bevételeket a tényleges időpontjukhoz képest későbbre, a kiadásokat korábban számolja el. Így fiktív forráshiány keletkezhet. A kalkulátorunk alkalmas ennek kimutatására is, így adott esetben milliókat spórolhat meg vele.

Hogyan használjuk a kalkulátort?

Évenként számolhatjuk ki a forráshiányt (becsült adózatlan adóalapot). Meg kell különböztetnünk az 1. évet a további évektől. Először jelöljük meg vizsgált évként az 1. évet. Adjuk meg az okirattal alátámasztható készpénz-nyitó összeget és a bankszámla január 1-i nyitó egyenlegét. Ebből a kalkulátor kiszámítja az első sort, a nyitó egyenleget. Azonnal tapasztalhatjuk az első eltérést a pénztárkönyv alapnyilvántartástól: az APEH-módszer nem számol a bankszámlán lévő nyitó értékkel. Ezt követően időrendi sorrendben adjuk meg a bevételek-kiadások megnevezését és összegét. Az APEH-módszer miatt el kell különíteni egymástól a készpénzes és utalásos tételeket. Ha például 15 millióért eladtunk egy ingatlant, amiből 2 milliót készpénzben, 13 milliót átutalással egyenlített ki a vevő, akkor ezt két sorban kell felvinni. Meglepetéssel fogjuk tapasztalni, hogy az APEH-módszer a 13 milliót nem tekint bevételnek, mint ahogy a bankszámlára utalt munkabért sem. (akkor veszi figyelembe bevételként, ha majd felvesszük készpénzben a bankszámláról). A megnevezésnek megfelelően a kalkulátor elhelyezi az összeget a bevétel vagy a kiadás oszlopba, vagy egyikbe sem. Erre példa a saját bankszámlára befizetés. A pénztárkönyv alapnyilvántartás szerint ez úgynevezett átvezetés, az APEH-módszerben kiadás.

Ha az egyenlegben negatív előjel alakul ki, akkor ez kerül megállapításra „becsült adóalapként”. Ezt az összeget a következő sor bevételi oldalán kell szerepeltetni, mivel ez adózatlan bevételnek számít. Ha befejeztük az évet, akkor az év végi záró egyenleg lesz a következő év nyitó egyenlege. Ha a forráshiány év közben merült fel, akkor a következő évi egyenleg mindig pozitív!

Angyal József okleveles adószakértő, igazságügyi adó- és járulékszakértő